

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра господарського права

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Право СОТ»**

Рівень вищої освіти –перший (бакалавр) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Спеціалізація – назва Освітньо-професійної програми

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2021

Харків 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Право СОТ» для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» спеціалізації «Карпоративний юрист» господарсько-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 17 с.

Розробники:

Остапенко Юлія Ігорівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, асистентка кафедри господарського права

Затверджено на засіданні кафедри назва кафедри
(протокол № від 20__ р.)

Завідувач кафедри _____ Задихайло Д. В.

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	8
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	9
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	9
4.2. для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	11
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	13
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	14
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	15
9. Загальні вимоги до оформлення програми навчальної дисципліни.....	17

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Право СОТ» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» спеціалізації «Міжнародне публічне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 19 с.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС - 4,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Спеціалізація – «Корпоративний юрист» Рівень освіти – перший (бакалавр) рівня	Обов'язкова
Кількість модулів – 3		Рік підготовки: 4-й
		семестр
Загальна кількість годин - 120		Лекції
		24 год.
		20 год.
		Самостійна робота
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		80 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

Мета навчальної дисципліни – формування студентами бакалаврату освітньо-кваліфікаційного рівня цілісної системи знань про: міжнародно-правові основи регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами в контексті сучасних явищ та трендів; правову систему СОТ; зміст угод СОТ, які складають «пакет документів СОТ», ступінь їх застосування у внутрішньому законодавстві членів СОТ, передусім в Україні; стан існуючого міжнародного торговельного правопорядку, недоліки та проблеми його розвитку; доктринальні та нормативні підходи щодо правового регулювання відносин у системі СОТ, пов'язаних з укладенням, виконанням та виходом із «пакету» договорів СОТ; здійснення підготовки студентів до самостійного інноваційного вирішення професійних завдань, зокрема, підготовки проектів звернень до СОТ.

Завдання – формування теоретичних знань у сфері права СОТ та

розуміння системоутворюючих категорій останнього, а саме щодо загальних положень угод СОТ та відповідних нормативно-правових актів, які регулюють міжнародний торгівельний правопорядок; формування навичок щодо тлумачення та застосування норм права СОТ, встановлення та юридичного обґрунтування прецедентів та законодавства в процесі роботи за юридичною спеціальністю; набуття студентами умінь чітко обґрунтовувати власну позицію та прийняте рішення за конкретним завданням з права СОТ; ефективно проводити наукові дослідження; використовувати національні та міжнародні джерела інформації при підготовці до практичних занять з права СОТ.

Пререквізити: «Господарське право», «Міжнародне торгове право», «Міжнародне приватне право»..

Кореквізити: «Право міжнародних організацій», «Міжнародне економічне право».

Постреквізити: ведення міжнародних переговорів, актуальні проблеми міжнародного права.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1.	1.1. Здатність продемонструвати знання щодо становлення правової системи СОТ, її основних завдань та функцій у сфері міжнародної торгівельної діяльності в умовах ІV промислової революції.
РН 2.	1.2. Здатність продемонструвати знання та розуміння правової характеристики компетентності керівних органів СОТ як інноваційних керівних органів країн-членів СОТ в умовах розвитку сучасної економіки
РН-3.	1.3. Інтерпретувати зміст основних етапів становлення права СОТ.
РН-4	1.4. Аналізувати положення таких навчальних дисциплін як теорія держави та права, конституційне право, міжнародне право, цивільне право, господарське право, міжнародне приватне право.
РН-5	2.1. Проаналізувати уніфікований механізм правової системи СОТ в умовах інноваційного розвитку економіки, а також розуміння основоположних механізмів міжнародно-правових актів – угод СОТ.

PH-6	2.2. Вживати норми права СОТ та його принципи для захисту інтересів України, у тому числі для ліквідації законодавчих бар'єрів на шляху українських товарів та послуг за кордоном.
PH-7	2.3. Здійснювати аналіз впливу угод СОТ на національну правову систему.
PH-8	2.4. Здійснювати юридичну експертизу угод СОТ та актів внутрішнього права, які стосуються міжнародній торгівельної діяльності.
PH-9	2.5. Аналіз закономірностей вирішення спорів за допомогою угод СОТ та встановлення особливостей щодо спорів, які мали статуси прецедентів у рамках СОТ, а також системного аналізу позицій сторін щодо цих спорів.
PH-10	2.6. Пояснити закономірності щодо угод СОТ та особливості міжнародно-правового регулювання міжнародної торгівлі, а також встановити основи понятійного апарату та професійну термінологію..
PH-11	2.7. Безперервна самоосвіта та самовдосконалення щодо системного вивчення механізмів взаємодії права СОТ та національного законодавства.
PH-12	3.1. Проаналізувати можливі альтернативні рішення щодо спорів у міжнародній торгівельній діяльності, новітніх, інноваційних, альтернативних механізмів вирішення спорів у рамках СОТ .
PH-13	3.2. Уміння користуватись правовими засобами захисту прав і законних інтересів держави, юридичних та фізичних осіб у сфері міжнародної торгівлі наданих нормативною базою СОТ, інноваційність відповідного підходу.
PH-14	3.3. Проаналізувати уніфікований механізм правового захисту, який викладений у текстах угод СОТ в ув'язці з українським законодавством та правовою системою, яка склалася з моменту інтеграційних процесів країни до СОТ
PH-15	3.4. Проаналізувати систему правових інноваційних засобів захисту прав і законних інтересів держави, юридичних та фізичних осіб у сфері міжнародної торгівлі.
PH-16	3.5. Проаналізувати процедуру звертання до органів СОТ як до альтернативного органу вирішення торгових спорів.
PH-17	3.6. Уміння здійснення процедури звертання до органів СОТ як до альтернативного органу вирішення торгових спорів.
PH-18	3.7. Надавати юридичні заключення у конкретних випадках у правозастосовній діяльності, а також уміння звернення до альтернативних органів вирішення спорів (таких як СОТ та Міжнародний комерційний арбітраж) .
PH-19	3.8. Проаналізувати сутність деяких конкретних спорів у СОТ за участю України як сторони спору.

PH-20	3.9. Проаналізувати процес моніторингу торгівельної політики у країнах-учасницях СОТ.
PH-21	3.10. Здатність формувати внутрішнє переконання та приймати справедливе правове рішення у процесі вирішення практичних завдань щодо спорів у міжнародній торгівельній діяльності в умовах інноваційного розвитку економіки.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Корпоративний юрист», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК – 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК–3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК–1.2. Здатність до алгоритмізації процесів прийняття рішень та виконання дій.

ЗК–10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК – 9. Здатність працювати в міжнародному середовищі.

ЗК – 1.32. Здатність приймати неупереджені і вмотивовані рішення.

ЗК – 1.31. Здатність до безперервної самоосвіти та самовдосконалення.

ЗК – 1.19. Навички розв’язання складних, нетипових проблем.

Спеціальних компетентностей:

СК – 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК – 1.10 Здатність застосовувати різноманітні механізми вирішення спорів, що можуть виникати у зв’язку із провадженням підприємницької діяльності в міжнародному контексті.

СК-10.Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК – 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

СК – 1.29 Здатність аналізувати та інтерпретувати правову позицію щодо складних ситуацій, враховуючи використання альтернативних правових підходів при вирішенні спорів у міжнародній торгівельній діяльності.

СК – 1.26 Знання зв'язку теоретичних аспектів міжнародного права з практикою правозастосування, вміння працювати з різними джерелами сучасного міжнародного права.

Програмних результатів навчання:

ПРН – 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН – 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН – 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН – 1.10. Аналізувати й оцінювати роль міжнародних організацій у транскордонній торгівельній та інвестиційній діяльності.

ПРН – 1.26. Демонструвати концептуальні знання на рівні новітніх досягнень в сфері міжнародного публічного і міжнародного приватного права як основи для креативного мислення та інноваційної діяльності.

ПРН – 1.9. Аналізувати вплив глобалізаційних процесів на тенденції правового регулювання транскордонної підприємницької діяльності.

ПРН – 1.2. Висловлювати, аргументувати та відстоювати свою правову позицію у різних видах юридичних практики, зокрема – у різних видах юридичних процесів.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН – 1.28. Тлумачити і застосовувати норми матеріального і процесуального права у процесі здійснення адвокатської діяльності.

ПРН – 1.32. Демонструвати навички самостійно здійснювати захист власних професійних прав залежно від набутого статусу та надавати правничу допомогу іншим фахівцям у галузі права.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1

Модуль 1. Загальні засади створення та функціонування СОТ.

Правопорядок у міжнародній правовій системі: поняття міжнародної торгової системи; зміст понять правовий господарський порядок та торговий порядок; особливості міжнародного торгового правопорядку; дві сторони міжнародного торгового порядку. Принципи міжнародного торгового права. Історичний розвиток ГАТТ: багатосторонні торгівельні переговори. Історичні ідеї національних об'єднань: історичні та теоретичні передумови створення торгових організацій. «Вино та сукно»: закон порівняльних переваг Давіда Рикардо. Передісторія створення ГАТТ. Міжнародна організація ГАТТ-1947. Розробка та прийняття Генеральної угоди з торифів та торгівлі 1947 року. Тимчасове застосування ГАТТ-47. Багатосторонні торгівельні переговори: їх основи.

Світова організація торгівлі як міжнародна організація: установа Світової організації торгівлі: причини створення СОТ, процес створення СОТ. Роль, цілі, функції СОТ. Звільнення від зобов'язань. Структура СОТ: Конференція Міністрів, Генеральна Рада, Секретаріат, ради у рамках СОТ, комітети. Юридичний статус СОТ. Процедура прийняття рішень у СОТ. Членство у Світової організації торгівлі. Загальні питання членства. Митна територія як член СОТ. Різний рівень зобов'язань. Процедура вступу до СОТ та процес приєднання. Членство на сучасному етапі. Україна та СОТ. Україна та СОТ: історія вступу України до СОТ; пряма дія права СОТ в Україні; нормативно-

правове регулювання відносин України та СОТ; імплементація права СОТ в українське законодавство.

Модуль 2

Модуль 2. Основи правового регулювання торгівельних відносин у рамках СОТ.

Структура права СОТ. Основи класифікації права СОТ: загальнообов'язкові договори; факультативні договори. Домовленість о лібералізації, досягнута у рамках СОТ. Гаванська хартія і СОТ. Обов'язок по імплементації права СОТ. Розвиток права СОТ. Генеральна угода з тарифів та торгівлі. Становлення ГАТТ: раунди переговорів; становлення тексту ГАТТ-1947; недоліки ГАТТ-47; зміни внесені в ГАТТ-47 у ході Уругвайського раунду. Структура ГАТТ-1994. Загальна характеристика. Тлумачення права СОТ.

Багатосторонні угоди з торгівлі товарами, Додаток 1а (Угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС); Угода про застосування ст. VII ГАТТ 1994 року («Кодекс митної вартості»); Угода про передвідвантажувальну інспекцію; Угода про правила визначення походження; Угода про процедури ліцензування імпорту; . Угода про технічні бар'єри в торгівлі; Угода про застосування статті VI Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року (Антидемпінговий кодекс); Угода про субсидії та компенсаційні заходи; Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів; Угода про сільське господарство; Угода про захисні заходи).

Правове регулювання торгівлі послугами (ГАТС), Додаток 1В.

Правове регулювання торгівельних аспектів прав інтелектуальної власності в рамках СОТ: Угода по торговим аспектам прав інтелектуальної власності (ТРИПС), Додаток 1С.

Модуль 3

Модуль 3. Механізм вирішення спорів у рамках СОТ. Механізм моніторингу торговельної політики

Становлення системи вирішення спорів в рамках ГАТТ/СОТ. Загальна характеристика системи вирішення спорів в рамках СОТ: міждержавний характер суперечок в рамках СОТ; принцип мирного вирішення спорів і механізм вирішення суперечок СОТ. Об'єкт і ціль Домовленості про правила и процедури вирішення спорів. Охоплені угоди.

Загальні правила вирішення спорів (принцип повинного процесу – Due Process). Процедура вирішення спорів (загальна характеристика звичайних процедур; спеціальні правила додаткових процедур вирішення спорів). Загальні застосовні процедури. Консультації. Розгляд спорів третейськими судами. Зміст доповіді третейської групи. Апеляція. Юридична сила актів, яка застосовується в рамках механізму вирішення спорів СОТ. Вимоги виконання рішення та рекомендацій Органів вирішення спорів у розумний строк. Спир у відношенні наявності чи порівнянності з охопленими Угодою заходів, прийнятих з метою виконання рекомендацій і рішень органу вирішення спору. Тимчасові заходи, що застосовуються при невиконанні рекомендація і рішень в розумний період часу. Можливості оскаржити припинення поступок в арбітражі. Особливі механізми вирішення спорів. Орган вирішення спорів.

Механізм моніторингу торговельної політики. Цілі та періодичність моніторинг торговельної політики країн-членів СОТ. Орган з моніторингу торговельної політики.. Процедура підготовки та проведення засідання з огляду торговельної політики. Документація, на основі якої проводиться огляд торговельної політики.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	Усього		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота

1.		Модуль 1. Загальні засади створення та функціонування СОТ.				
2.		Тема 1. Правопорядок у міжнародній правовій системі.	12	2	2	8
		Тема 2. Історичний розвиток ГАТТ.	12	2	2	8
		Тема 3. Світова організація торгівлі (СОТ); історія створення, функції та структура.	12	2	2	8
		Тема 4. Членство у Світовій організації торгівлі. Історія вступу України до СОТ.	12	2	2	8
		Разом	48	8	8	32
4.		Модуль 2. Основи правового регулювання торгівельних відносин у рамках СОТ.				
		Тема 1. Структура права СОТ. Тлумачення права СОТ.	8	2	2	4
		Тема 2. Багатосторонні угоди з торгівлі товарами (Додаток 1А): Угода про застосування ст. VII ГАТТ 1994 року («Кодекс митної вартості»); Угода про передвдвантажувальн у інспекцію; Антидемпінговий кодекс; Угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС).	8	2	2	4
		Тема 3. Багатосторонні угоди з торгівлі товарами (Додаток 1А):. Угода про процедури	8	2	2	4

	ліцензування імпорту; Угода про субсидії та компенсаційні заходи; Угода про правила визначення походження; Угода про технічні бар'єри в торгівлі; Угода про захисні заходи.				
	Тема 4. Багатосторонні угоди з торгівлі товарами (Додаток 1А): Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів; Угода про сільське господарство.	8	2	2	4
	Тема 5. Міжнародна торгівля послугами (Додаток 1В). Торгівельні аспекти права інтелектуальної власності (Додаток 1С).	4	2		2
	<i>Разом</i>	36	10	8	18
	Модуль 3. Механізм вирішення спорів у рамках СОТ. Механізм моніторингу торговельної політики.				
	Тема 1. Загальна характеристика системи вирішення спорів в рамках СОТ.	12	2	-	8
	Тема 2. Загальні правила вирішення спорів (принцип повинного процесу – Due Process). Процедура вирішення спорів	12	2	2	8
	Тема 3. Механізм моніторингу торговельної політики	12	2	2	8
	<i>Разом</i>	36	6	6	24
	Усього годин / кредитів ECTS 4,0	120/4,0	20	20	80

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Право СОТ» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання текстових завдань, вирішення практичних завдань або задач, створення креативних презентацій, участь у розробці кейсу, підготовка і захист есе, тез або реферату за ініціативи студента;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводяться наприкінці модулів (колоквиуми, контрольні роботи тощо).

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка презентації, есе, тез, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 7 балів .

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (іспит)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквиум	п/з	Колоквиум	п/з	Колоквиум		
max 4	max 7	max 4	max 7	max 4	max 7	max 7	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 7	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	5	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 4	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 7	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	3	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 100	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	Min 60	Достатнє засвоєння матеріалу з дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю (іспит)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69

FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна рекомендована література:

1. Ван ден Боше П., Бекетов С. Вступ до права Світової організації торгівлі. Київ. Ін Юре. 2011. 100 с.

2. С. Г. Осика, О. О. Бакалінська, В. Т. Пятницький Право Світової організації торгівлі – стрижень міжнародного торговельно-економічного права : навч. посіб. у 3-х т. Київ. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2019. 596 с.

3. Крупчана О.Д., Білоусова Ю. В. Коментар законодавства про Світову організацію торгівлі. Київ. «Видавничий дім «Професіонал». 2011. 488 с.

4. Мартинов А. Ю. Світова організація торгівлі. Енциклопедія історії України : у 10 т. К. : Наук. Думка. 2012. Т. 9 :. 478 с.

5. Осика С.Г., Пятницький В.Т. Світова організація торгівлі. Київ. «К.І.С.». 2005. 514 с.

6. Шумило В. М. Право ВТО: учебник для магистров и аспирантов. Москва. Юрайт. 2014. 219 с.

7. Чибісов Д. М. Процедура вирішення спорів в рамках Світової організації торгівлі: теорія і практика. Одеса. 2011. Вип. 42. 352 с.

8. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: підручник. К.: Знання, 2008. 462 с.

9. Зенкин И. В. Право Всемирной торговой организации. Москва. Международные отношения. 2014. 789 с.

Додаткова рекомендована література (підручники, навчальні посібники, монографії тощо):

1. Задихайло Д. В. Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. Монографія. Х. : Юрайт, 2013. 520 с.

2. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2 ч. Ч. 2. Харків. Право. 2008. 336 с.
3. Задихайло Д. В., Пашков В. М. Господарське право: підручник. Харків. Право. 2012. 696 с.
4. Щекина Е. А. Правовой обычай международной торговли как источник международного частного права: монография. Харьков. Крок, 2007. 221 с.
5. Остапенко Ю. І. Напрями та зміст модернізації законодавчого регулювання телекомунікаційних відносин в Україні: монографія. Х: Юрайт, 2014. 192 с.
6. Остапенко Ю. І. «М'яке право» у регулюванні господарських відносин . Економічна теорія та право. 2017. № 1. С. 98-107
7. Остапенко Ю. І., Господарське законодавство України в системі координат суспільних трансформацій: монографія. Харків. Юрайт, 2018. 188 с.
8. Швидка Т. І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації: монографія. Харків. Право. 2020. 374 с.

Рекомендовані інтернет-ресурси

Офіційний портал Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL : <https://www.wto.org/>

Офіційний сайт Міністерство економічного розвитку і торгівлі України/
URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>